

Til lovforslag nr. L 65. Betænkning afgivet af kirkeudvalget den 2. maj 1984

Betænkning

over

Forslag til lov om menighedsråd

Udvalget har behandlet lovforslaget i en række møder og har herunder stillet spørgsmål til kirkeministeren, som denne har besvaret skriftligt.

Udvalget har modtaget skriftlig og mundtlig henvendelse fra Landsforeningen af Menighedsrådsmedlemmer og Ruthilt D. D. Lemche, Søborg.

Nogle af udvalgets spørgsmål og kirkeministerens svar herpå findes optrykt som bilag til betænkningen.

Udvalget har af kirkeministeren fået oplyst, at domprovster ikke direkte er nævnt i lovforslaget, da domprovsterne tillige er sognepræster ved domkirkerne, hvorfor menighedsrådets medvirken er omfattet af lovforslagets § 25, stk. 1, nr. 3.

Kirkeministerens besvarelse er i sin helhed optaget som bilag til betænkningen.

Herefter indstiller et *flertal* (udvalget med undtagelse af socialistisk folkepartis medlemmer af udvalget) lovforslaget til *vedtagelse* med det af udvalget stillede ændringsforslag.

Et *mindretal inden for flertallet* (det konservative folkepartis, venstres og det radikale venstres medlemmer af udvalget) lægger vægt på, at kirkeministeren under 1. behandlingen og efterfølgende i besvarelsen af udvalgets spørgsmål 14, der er optrykt som bilag til betænkningen, har udtalt, at det er menighedsrådet og provstiudvalget, der afgør, om en aktivitet er »til fremme af det kirkelige liv i sognet«, jfr. lovforslagets § 26. Mindretallet lægger vægt på, at det af samme svar fremgår, at provstiudvalget kan nægte godkendelse af en kirkelig aktivitet, som udvalget ikke

skønner er til gavn for det kirkelige liv på stedet.

Et *andet mindretal inden for flertallet* (socialdemokratiets medlemmer af udvalget) indstiller som nævnt lovforslaget til *vedtagelse* med det af udvalget stillede ændringsforslag.

Vedrørende det af socialistisk folkeparti stillede ændringsforslag (nr. 1) til lovforslagets § 7, stk. 1, om præsters adgang til at modtage valg til formand eller næstformand i menighedsråd ønsker mindretallet at præcisere, at man i princippet er enige i ændringsforslagets sigte, men at man i overensstemmelse med de tilkendegivelser, der er fremkommet fra Landsforeningen af Menighedsrådsmedlemmer vil overlade dette spørgsmål til afgørelse i det enkelte menighedsråd.

Mindretallet er enig i, at en præst i tilfælde af valg til formand kommer i den situation i nogen grad at blive sin egen arbejdsgiver, og mener, at disse valg kun bør finde sted rent undtagelsesvis og for en kortere periode. Forholdet kan med rimelighed sammenlignes med f.eks. skolelovens bestemmelser om, at en skoleleder ikke kan være medlem af eller formand for et skolenævn.

Mindretallet ønsker dog ikke på nuværende tidspunkt at afskære de ganske få menighedsråd, der måtte ønske at benytte sig af adgangen til at vælge præsten til formand eller næstformand, fra rent undtagelsesvis at gøre dette.

Et *mindretal* (socialistisk folkepartis medlemmer af udvalget) indstiller lovforslaget til *vedtagelse* med de stillede ændringsforslag.

Ændringsforslag

Til § 7

Bemærkninger

Af et *mindretal* (Inger Harms (SF) og Hanne Jacobsen (SF)):

1) *Stk. 1, 1. pkt.*, affattes således:

»Menighedsrådet vælger blandt sine valgte medlemmer en formand.«

Til § 8

Af *udvalget*:

2) *Stk. 1, 2. pkt.*, affattes således:

»Såfremt kasserer- og sekretærforretningerne ikke er knyttet til hvervet som kirkeværge eller en af kirkens funktionærstillinger, vælges tillige en kasserer, en sekretær og en person til på menighedsrådets vegne at give tjenstlige forskrifter og anvisninger til kirkefunktionærerne.«

Til nr. 1

Ændringsforslaget bevirker, at sognepræsten ikke kan vælges til formand eller næstformand for menighedsrådet. Det findes rimeligt og bedst stemmende med reglerne for andre nævn og råd, at alene folkevalgte repræsentanter kan udpeges til at beklæde formands- og næstformandshvervene.

Til nr. 2

Valg af en person til på menighedsrådets vegne at give tjenstlige forskrifter og anvisninger til kirkefunktionærerne har hidtil været hjemlet i cirkulæreform. Udvalget finder denne funktion så væsentlig, at den bør fremgå af lovens tekst.

Elisabeth Krog (KF) Karen Thurøe Hansen (KF) Ikast (KF) Eva Møller (KF)

Povl Brøndsted (V) fmd. Mette Madsen (V) Bente Juncker (CD) Steffensen (KrF)

Hans Hækkerup (S) Arne Jensen (S) Qvist Jørgensen (S)

Tove Lindbo Larsen (S) nfmd. Henning Nielsen (S) Nørgaard Sørensen (S)

Inger Harms (SF) Hanne Jacobsen (SF) Ole Vig Jensen (RV)

Partierne FP, VS og FD havde ikke medlemmer i udvalget.

Visse af udvalgets spørgsmål og kirkeministerens besvarelser heraf

Spørgsmål 11:

Ad § 20. Kan ministeren oplyse, hvornår et lovforslag om sognebåndsløsning fremsættes i folketinget?

Svar:

Med kirkeministeriets nuværende lovprogram vil det næppe være muligt at fremsætte forslag til revision af lov om kirkers brug, sognebåndsløsning m.m. før i 1985-86.

Spørgsmål 14:

Ad § 26. Skal ministerens svar under 1. behandling i salen forstås således, at det er menighedsråd og provstiudvalg, der tilsammen afgør, om en aktivitet er »til fremme af det kirkelige liv i sognet, pastoratet eller kommunen?»

Svar:

Spørgsmålet må besvares bekræftende, for så vidt som der ikke er andre myndigheder, der skal involveres, så længe menighedsråd og provstiudvalg er enige.

Menighedsrådet skal opføre rådighedsbeløbet på kirkekassens overslag med en specificeret angivelse af, hvorledes beløbet agtes anvendt. Det er således i første række menighedsrådet, der afgør, om en aktivitet er »til fremme af det kirkelige liv i sognet, pastoratet eller kommunen«.

Det tilkommer provstiudvalget at godkende kirkekassens overslag, og herunder også at tage stilling til den udgiftspost, hvorunder rådighedsbeløbet er opført. Ved behandlingen af kirkekassens overslag skal provstiudvalget dels bedømme udgiftsniveauet, dels påse at udgifternes afholdelse ikke er i strid med lovgivningen. Falder et under rådighedsbeløbet opført tilskud klart uden for loven – for eksempel et tilskud til et rent verdsligt formål – har provstiudvalget således

pligt til at sørge for, at udgiften udgår af budgettet.

Skønner provstiudvalget, at en kirkelig aktivitet, som menighedsrådet ønsker at støtte af rådighedsbeløbet, ikke kan anses for at være til gavn for det kirkelige liv på stedet, kan provstiudvalget nægte at godkende udgiftens afholdelse. Praksis viser imidlertid, at provstiudvalgene kun ganske undtagelsesvis underkender menighedsrådenes skøn med hensyn til rådighedsbeløbets anvendelse.

Provstiudvalgets afgørelse kan indbringes for kirkeministeriet.

Spørgsmål 20:

Ad ministerens besvarelse af spørgsmål 11 (bilag 4).

Udvalget udbeder sig oplysning om årsagerne til, at det nævnte lovforslag først kan fremsættes i 1985-86.

Svar:

Efter den hidtidige prioritering af lovforslagene i forbindelse med den stedfindende revision af den kirkelige lovgivning er det tanken i indeværende folketingsamling yderligere at fremsætte forslag til lov om folkekirkens økonomi. Såfremt dette forslag ikke kan færdigbehandles i indeværende samling, tænkes det genfremsat i den kommende folketingsamling, hvor det også er tanken at fremsætte forslag til ny lov om adgang til præstestillinger i folkekirken samt forslag til ny lov om kirkebygninger og kirkegårde. Forslaget til revision af lov om kirkers brug, sognebåndsløsning m.m., som efter udarbejdelsen af udkast først skal igennem en omfattende høringsprocedure, kan herefter næppe fremsættes før i 1985-86.

Spørgsmål 23:

Ad § 25, stk. 2. Udvalget udbeder sig oplysning om, hvorvidt ikke domprovster skulle have været medtaget i bestemmelsen.

Svar:

Ad 23. Domprovster er ikke medtaget i bestemmelsen, da domprovsterne tillige er sognepræster ved domkirkerne, hvorfor menighedsrådets medvirken er omfattet af forslaget § 25, stk. 1, nr. 3. Besættelsen af stillinger som domprovst sker i henhold til lov nr. 212 af 25. maj 1983 om ændring af lov om menighedsråd alene under medvirken af

menighedsrådet i vedkommende domsogn.

Som ved ansættelse af præster i øvrigt afholdes der i medfør af nævnte lov et orienterende møde med menighedsrådet, hvor biskopperne gennemgår ansøgningerne sammen med menighedsrådet, der i et senere møde afgiver en udtalelse om mindst 3 ansøgere, opstillet i prioriteret rækkefølge.

Bestemmelsen er optaget i menighedsrådsloven som § 43 a, der er opretholdt ved lovforslagets § 38, stk. 2. Bestemmelsen vil senere blive søgt optaget i en særlig lov om ansættelse i stillinger i folkekirken, som det er hensigten at forelægge folketinget.